

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/102/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714203897
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8714203897.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj a sudkýň JUDr. Gabriely Klenkovej PhD. a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobkyne C. I., E.. XX.X.XXXX, I. S. XXXX/XX, XXX XX Z., právne zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym so sídlom Mlynská 28, 040 01 Košice, proti žalovanému Generali Poistovňa, a.s., so sídlom Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, právne zastúpenému spoločnosťou Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, 080 01 Poprad, IČO: 44 250 029, o náhradu škody z ublíženia na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho zvýšenia s príslušenstvom, takto o odvolaniach žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 12C/75/2014-228 zo dňa 10.5.2018

rozhodol:

Odmieťa odvolanie žalobkyne voči vyhovujúcemu výroku rozsudku, t.j. výroku I.

Odmieťa odvolanie žalovaného voči zamietavému výroku rozsudku, t.j. výroku II.

Potvrďuje rozsudok vo vyhovujúcom výroku, t.j. výroku I.

Potvrďuje rozsudok v zamietavom výroku, t.j. výroku II., okrem časti zamietavého výroku týkajúceho sa nároku na úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 12.047 eur od 7.2.2014 do 26.5.2017 a 0,25 % ročne zo sumy 12.047 eur od 27.5.2017 do zaplataenia.

Zrušuje rozsudok v časti zamietavého výroku, t.j. výroku II. týkajúceho sa nároku na úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 12.047 eur od 7.2.2014 do 26.5.2017 a 0,25 % ročne zo sumy 12.047 eur od 27.5.2017 do zaplataenia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobkyňi náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, sumu vo výške 12.047,- eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 27.5.2017 do zaplataenia, náhradu za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 2.410,- eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd I. inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou, súdu doručenou 3.4.2014, domáhala toho, aby súd uložil žalovanému zaplatiť jej náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 14.490 eur s 5,25 % úrokom z omeškania od 7.2.2014 do zaplataenia a náhradu za zvýšenie sťaženia

spoločenského uplatnenia vo výške 7.245 eur. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania. Žalobu odôvodnila tým, že ako účastníčka dopravnej nehody dňa 5.12.2005 utrpela ťažký úraz keď pri prechode cez vyznačený priechod pre chodcov bola zrazená motorovým vozidlom značky K. L. vedeným vodičkou W. X.. Voči vodičke bolo vedené trestné konanie, ktoré bolo podmiennečne zastavené a bola jej určená skúšobná doba v trvaní troch rokov. Za škodu na zdraví zodpovedá poistený prevádzkovateľ a vodič motorového vozidla. Prevádzkovateľ mal so žalovaným v čase škodovej udalosti uzavretú poisťnú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, nároky žalobkyne na náhradu škody sú kryté týmto poistením. V dôsledku úrazu utrpela komplikovanú zlomeninu ramennej kosti vpravo, zlomeninu oboch kostí predkolenia vpravo a vľavo s následkom ťažkého obmedzenia pohyblivosti lakťového kĺbu a ťažkého a stredne ťažkého obmedzenia pohyblivosti kolenných kĺbov. Vo veci náhrady škody z ublíženia na zdraví je na okresnom súde vedené konanie pod sp.zn. 11C 128/2013. Následkom úrazu je narušená jej psychika. Z dôvodu vážnych duševných porúch vzniknutých pôsobením otrasných zážitkov (položka 255), psychiatricka A.. B. T. posudkom zo dňa 28.3.2013 ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia v počte 900 bodov. Rozhodným obdobím určenia hodnoty jedného bodu bol rok 2012, v ktorom priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR dosiahla 805 eur a hodnota jedného bodu 16,10 eur. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia takto predstavuje sumu 14.490 eur. Dňa 19.12.2013 u žalovaného uplatnila z povinného zmluvného poistenia nárok na náhradu škody. Oznámením zo dňa 6.2.2014 žalovaný nárok odmietol plniť. Listom zo dňa 19.12.2013 navrhla v zmysle ust. § 6 ods. 1 zák. 437/2004 Z.z. uzavrieť dohodu o vyrovnaní o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia s návrhom na 50 % zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, čo pri počte 900 bodov predstavuje sumu 7.245 eur. Návrh odôvodnila invaliditou, vekom 47 rokov v čase úrazu, rozsahom a závažnosťou následkov a nemožnosťou ich nápravy. V dôsledku úrazu je čiastočne nesebestačnou, odkázanou na pomoc druhých a je natrvalo vylúčená z doterajšieho aj budúceho plnohodnotného osobného rodinného a spoločenského života. Zranenia ju budú obmedzovať po celý zvyšok života. Je narušená jej psychika, ktorá je predovšetkým spojená s úzkosťou, bezmocnosťou a beznádejou. Pred úrazom bola pracovne a spoločensky aktívna, mala známosť. Po úraze je uzavretá, náladová s nezájimom o sexuálny život. Má problémy so spánkom, často sa budí na zlé sny, trpí strachom z budúcnosti a depresiami. Z dôvodu hlbokej depresívnej poruchy je vedená v psychiatrickej ambulancii odborného lekára. Následkom úrazu sa stala invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 60 %.

Súd konštatoval, že žalovaný so žalobou nesúhlasil, nárok pokladal za účelový a zjavne vykonštruovaný, keďže v inom konaní o náhradu škody vedenom pod sp. zn. 10C/132/2007 žalobkyňa neuvádza žiadne psychické problémy, pričom sa jedná o nárok s tým istým základom. Podľa žalovaného zdravotný stav žalobkyne bolo možné ustáliť oveľa skôr ako v roku 2013. V nadväznosti na to je potrebné posúdiť premlčanie uplatneného nároku. Invalidita bola žalobkyňi priznaná z dôvodu jej nepriaznivého fyzického zdravotného stavu, nie psychického, preto vo vzťahu k tejto položke nie je možné akceptovať 50 % navýšenie.

Z vykonaného dokazovania mal súd za zistené, že žalobkyňa pri dopravnej nehode, ktorú opísala v žalobe, utrpela ťažký úraz so zraneniami uvedenými v žalobe. Žalobkyňa v porovnaní so zdravou fyzickou osobou má pokles schopností vykonávať zárobkovú činnosť o 60 %, z uvedeného dôvodu jej bol priznaný invalidný dôchodok. Podľa lekárskeho posudku A.. B. T., ktorý žalobkyňa predložila spolu so žalobou, bolo sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne posudzované podľa položky 255, diagnóza vážnej duševnej poruchy vzniknutej pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií s priradením počtu bodov 900. Podľa tohto lekárskeho posudku sa konštatuje začiatok liečby mesiacom apríl 2012, stav ustálený k 16.4.2013. V bodovom ohodnotení sú zahrnuté aj poruchy sexuálnych funkcií. Tento lekársky posudok predložila žalobkyňa listom z 19.12.2013 žalovanému s návrhom na uzavretie dohody o vyrovnaní, ktorá by obsahovala aj zvýšenie náhrady o 50 % za 900 bodov. Žalovaný uzavretie dohody odmietol s odôvodnením, že nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi prevádzkou vozidla a škodou na zdraví, resp. trvalými následkami.

Podľa znaleckého posudku znalkyne ustanovenej súdom, A.. A. D., psychické problémy žalobkyne sú jednoznačne spôsobené dopravnou nehodou, ku ktorej došlo 5.12.2005. U žalobkyne ide od roku 2012 o chronické, stále prítomné duševné ochorenie s nutnosťou kontinuálnej psychiatrickej liečby s názvom rekurentná depresívna porucha. Znalkyňa vo vyjadrení k lekárskeму posudku A.. T. uviedla, že tento obsahuje celostný počet bodov bez detailnejšieho rozpisu, nepresne sú uvedené dátumy o začatí a ukončení liečby, diskrepancia je medzi stanovenou diagnózou stanovenou A.. T. a diagnózou stanovenou obvodnou psychiatrickou. Znalkyňa ochorenie žalobkyne klasifikovala pod položkou 254 s tým, že ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia je ku dňu 27.1.2015, kedy

žalobkyňa v ambulantnom psychiatrickom náleze uviedla zmiernenie depresie pri liečbe a rovnako ambulantný psychiater konštatuje zlepšenie stavu. Znalčka priradila v rámci bodového rozpätia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyňi 45 % z maxima 780 bodov, čo predstavuje 351 bodov. Konštatovala navýšenie počtu bodov na 702 s odkazom na ustanovenie § 10 ods. 4 zákona č. 347/2004 Z.z. A.. T., ako aj súdom ustanovená znalčka A.. D., na svojich záveroch zotrvali aj vo výsluchu pred súdom. Psychiatricka A.. B. pred súdom uviedla, že žalobkyňa sa do ambulancie dostavila prvýkrát v marci 2012 s anamnézou depresívna porucha, neskôr zistila, že žalobkyňa trpí psychickými problémami asi od roku 2005, kedy utrpela polytraumu, neskôr diagnózu depresívna porucha preklasifikovala na posttraumatickú depresívnu poruchu.

Z vykonaných dôkazov súd prvej inštancie dospel k záveru, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne došlo, ako to vyplývalo zo znaleckého posudku znalkyne A.. D., až v roku 2015, v dôsledku čoho pre výšku odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia je rozhodujúci kalendárny rok 2014. Výška náhrady je tak 17,16 eura za jeden bod. Nárok žalobkyne premĺčaným nie je, jej pohľadávka voči žalovanému dospela a stala sa splatnou v priebehu súdneho konania. Súd nevychádzal z času ustálenia zdravotného stavu A.. T., pretože táto lekárka jednak sama zdravotný stav pokladala za ustálený, dokonca neskôr ako vyhotovila lekársky posudok a tento údaj neupresnila ani vo svojej výpovedi. Procesnú obranu žalovaného, spočívajúcu vo vznesenej námietke premĺčania, mal tak súd prvej inštancie za nedôvodnú. Pri stanovení výšky sťaženia spoločenského uplatnenia vychádzal súd taktiež zo znaleckého posudku A.. D., nakoľko táto, keď vychádzala z položky 254, riadnym spôsobom odôvodnila a vysvetlila, že pre položku 255 nie sú splnené zákonné predpoklady. Dôvodné boli podľa súdu prvej inštancie aj predpoklady pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia tak, ako to realizovala znalčka A.. D., keďže žalobkyňa je diskvalifikovaná v plnohodnotnom uplatnení sa v živote a v spoločnosti. Úraz pritom utrpela vo veku 47 rokov. Pokiaľ žalobkyňa žiadala o zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia súdom o 50 %, mal súd prvej inštancie za to, že u žalobkyne ide o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje mimoriadne navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia súdom, preto ho súd zvýšil o 20 %, čo predstavuje 140,4 bodov x 17,16 eura, po zaokrúhlení 2.410 eur. Podľa súdu neboli predpoklady pre vyššie zvýšenie, pracovná schopnosť žalobkyne z dôvodu úrazu nie je úplne znemožnená, rovnako sebaobslužnosť je aj po úraze zachovaná. Čo sa týka spoločenského a športového vyžitia, je zásadným spôsobom obmedzovaná, čo je nepochybne zrejme aj zo znaleckého posudku.

Čo sa týka žiadaných úrokov z omeškania, mal súd za to, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne došlo až v roku 2015 a k vyčísleniu škody v roku 2017, preto bol úrok z omeškania odôvodnený od 27.5.2017, keďže žalovaný mohol pristúpiť k plneniu, avšak tak nerealizoval.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. - § 11 ods. 6 - 9, § 15, na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 444, § 106, § 517, na ustanovenia zákona 437/2004 Z.z. - § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 10, na ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. - § 71 ods. 1, 8, § 73 ods. 1, 2 a na ustanovenie § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie ustanovením § 255 ods. 2 v spojení s § 262 CSP, vychádzajúc z pomeru úspechu k neúspechu.

2. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobkyňa aj žalovaný.

3. Žalobkyňa odvolanie zdôvodnila ust. § 345 ods. 1 písm. f), h) CSP. Uviedla, že nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia sa domáhala voči žalovanému podaním mu adresovaným. Odmietnutie plnenia z jeho strany bolo dôvodom podania žaloby. Nárok preukázala zákonným spôsobom, preukázané bolo, že žalobkyňa trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Pre uvedené sťaženie jej spoločenského uplatnenia za psychické a sexuálne ťažkosti bolo v lekárskom posudku hodnotené položkou 255, celkovo za 900 bodov. Vykonaným dokazovaním, ako je znaleckým posudkom bolo preukázané, že psychické problémy žalobkyne sú jednoznačne spôsobené v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Pokiaľ súdom ustanovená znalčka hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku položkou 255 vylúčila len z dôvodu, že žalobkyňa nebola psychiatricky hospitalizovaná, je toto jej posúdenie neprijateľné. Položka 255 z prílohy č. 1 k zákonu 437/2004 Z.z. neobsahuje takú podmienku, že by predpokladom uplatnenia tejto položky mala byť hospitalizácia. S týmto stanoviskom znalkyne nie je možné súhlasiť aj vzhľadom na závery iných znalcov - psychiatrov, ktorí v súdnej praxi podali znalecké posudky. Znalcami - psychiatrami je preukázané, že hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia z titulu psychických ťažkostí je možné hodnotiť jednak položkou 254, ako aj položkou 255. Poukázala na to, že súd nie je viazaný znaleckým posudkom. Pokiaľ súd plne vychádzal zo znaleckého posudku vypracovaného A.. D., znalčkou ustanovenou súdom,

dospel k nesprávnemu určeniu výšky škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. Takisto nie je správny záver súdu prvej inštancie pokiaľ rozhodol o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia len o 20 % . Žalobkyňa má za to, že dôvodné bolo zvýšenie o 50 % tak, ako žalobou uplatnila. Podľa žalobkyne súd je povinný vykonať v rámci možnosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia potrebné dokazovanie, dôkazy vyhodnotiť. Dostatočne vykonané dokazovanie však súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil. Z dôkazov vyplynulo, že žalobkyňa bola pred úrazom zdravá po psychickej stránke, so záujmami vo všetkých oblastiach života. V príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou následkom psychických problémov je hendikepovaná vo všetkých oblastiach života a v mnohých činnostiach potrebuje pomoc inej osoby, čo ju psychicky deprimuje. Zlý psychický stav ju hendikepuje v spoločenskom a kultúrnom živote, psychicky ťažko znáša obmedzenie v osobnom živote, je obmedzená v bežných prácach v domácnosti, psychicky sa trápí že nemôže pracovať s pravou dominantnou rukou a preorientovanie sa na ľavú ruku jej ako praváčke spôsobuje zhoršenie psychických problémov. Psychicky veľmi ťažko znáša nemožnosť športovania, následkom psychických problémov sa jej zmenila povaha, z veselej osoby sa stala ustráchanou, plačlivou, je uzavretá do seba, nevie spať, trápia ju nočné mory, trápí sa. Psychické problémy ju vyradili aj zo záľub, stratila pohodu, cieľ a zmysel života. Trpí psychicky.

Podľa žalobkyne súd prvej inštancie nesprávne rozhodol aj o úroku z omeškania. V tejto súvislosti poukázala na ust. § 11 ods. 6 Zákona 381/2001 Z.z. Podľa písm. a) a písm. b) tohto zákonného ustanovenia poisťovateľ nie je povinný len začať prešetrovanie poistnej udalosti, skončiť ho v lehote v 3 mesiacov od oznámenia poškodeného škodovej udalosti a oznámiť výsledky prešetrenia poškodenému, ale poisťovateľ je predovšetkým povinný poškodenému jeho oprávnené a preukázané nároky reálne plniť. Pokiaľ poisťovateľ svoju peňažnú povinnosť plniť nerealizuje, dostáva sa do omeškania bez ohľadu na to, či zašle alebo nezašle oznámenie v zmysle § 11 ods. 6 písm. a), b) zákona číslo 381/2001 Z.z. Rozhodnutie súdu prvej inštancie, čo sa týka úroku z omeškania, tak vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nesprávne je aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Poukázala na to, že výrok súdneho rozhodnutia v časti výšky plnenia závisel od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Dôvodom podania žaloby bolo konanie žalovaného, žaloba bola čo do základu podaná dôvodne, výška plnenia závisela len od posúdenia súdu, preto nemal súd rozhodnúť podľa § 255 ods. 2 CSP.

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že jej odvolanie dôvodným nie je, poukázal na to, že pre hodnotenie položkou 255 sa vyžaduje hospitalizácia, u tejto položky vyžaduje sa overenie psychiatrickým pracoviskom, u žalobkyne však išlo len o ambulantnú psychologickú liečbu. Niet teda pre dôvodu pre podriadenie jej zdravotných obtiaží pod položku 255. Čo sa týka zvýšenia bodového hodnotenia podľa § 10 ods. 4 Zákona č. 437/2004, takéto navýšenie prichádza do úvahy len v prípade, ak k takému záveru dospeje posudzujúci lekár, pričom bodové hodnotenie je možné nevyšiť až na dvojnásobok, avšak len s ohľadom na rozsah, obmedzenie alebo stratu možnosti poškodeného uplatniť sa riadne v živote, a to v súvislosti s posudzovaným poškodením na zdraví, teda k danej veci - psychické obtiaže žalobkyne podradené pod položku 254. Žalovaný je presvedčený, že v žiadnom prípade, vzhľadom na znalcom prezentované percentuálne obmedzenie žalobkyne v súvislosti s jej ochorením, nie je dôvodné navýšenie bodového ohodnotenia vo vzťahu k diagnóze pod položkou 254 o 45 % tak, ako to konštatovala znalkyňa. Podľa žalovaného nie je logické dospieť k opodstatnenosti navýšenia bodov o 45 %, dokonca ani o 20 %. Žalovaný taktiež uviedol, že do omeškania nemohol sa doposiaľ dostať, nakoľko nároky žalobkyne doposiaľ preukázanými neboli. Zopakoval svoje tvrdenie prezentované v priebehu konania, že nárok žalobkyne je premlčaný.

5. Voči rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie aj žalovaný, majú za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím je naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f), vec nesprávne právne posúdil, čím je daný odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Podľa žalovaného pokiaľ žalobkyňa trpela ochorením na psychiatrickú diagnózu aj pred rokom 2012, ale neriešila ho, nevyhľadala odbornú pomoc, zároveň, keď sa jej zdravotný stav nemenil od marca 2012 až do roku 2015, javí sa byť logickým záver, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený oveľa skôr ako v roku 2015, dokonca pravdepodobne skôr ako v roku 2012. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na záver znalkyne A. D., v zmysle ktorého príznaky psychického onemocnenia mala žalobkyňa aj pred rokom 2012. Skutočnosť, že žalobkyňa svoj psychický stav neriešila, hoci aj podľa znalkyň psychické obtiaže nastali po dopravnej nehode v decembri 2005. Je zrejmé, že ani jedna zo znalkyň nevedela odpovedať na otázku, či si žalobkyňa zhoršený stav neprivedila aj sama práve tým, že odbornú pomoc vyhľadala tak neskoro. Vedomosť o výške škody titulom sťaženia spoločenského

uplatnenia sa neodvodzuje od toho kedy boli realizované posudky, ale od doby, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, už od toho okamihu plynúce premlčacia doba. V danej veci bolo možné vykonať bodové ohodnotenie jednoznačne už v marci 2012, prípadne aj skôr kedy bol zdravotný stav ustálený. Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že žalobkyňa sama nevyvinula žiadnu aktivitu v tomto smere a svoje zdravotné problémy neriešila. Podľa žalovaného žalobkyňa uplatnila nárok po uplynutí zákonnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť najneskôr v marci 2012.

Žalovaný taktiež mal za to, že nie sú splnené predpoklady na zvýšenie bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. Podľa žalovaného toto zákonné ustanovenie pripúšťa bodové hodnotenie navýšiť až na dvojnásobok, avšak len s ohľadom na rozsah obmedzenia alebo stratu možnosti poškodeného riadne sa uplatniť v živote len v súvislosti s posudzovaným poškodením na zdraví, teda v danej veci - psychické obtiaže žalobkyne podradené pod položku 254. Ne je zrejmé, prečo znalkyňa hodnotila v súvislosti s navýšením bodového ohodnotenia psychických ochorení (položka 254) aspekty, ako napr. „zdravotné potiaže - má s bolesťami 10 %“, „využitie voľného času - chce, nemôže - 10 %“, ale aj schopnosť plniť materiálnu funkciu, funkciu pracovnú, funkciu sexuálnu, funkciu výchovnú a pod. V takomto závere absentuje súvislosť s psychickou diagnózou. Žalovaný preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že pokiaľ má žalovaný za to, že jej nárok je premlčaným, podľa nej to tak nie je, nakoľko až vystavením lekárskeho posudku mohla získať k dispozícii také skutkovej okolnosti, z ktorých bolo možné zistiť rozsah škody, čo je potrebné pre kvalifikované podanie žalobného návrhu. Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z., lekársky posudok sa vydáva len čo je zdravotný stav poškodeného ustálený. Ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví, ale pri psychiatrickej liečbe je potrebné zistiť, ako sa zdravotný stav vyvíjal až po dobu, kedy bolo možné toto poškodenie zdravia považovať za ustálené. Žalobkyňa mala za to, že odôvodnené bolo aj zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vzhľadom na okolnosti veci.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolania oboch strán sporu (§ 362 ods. 1 CSP) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (385 ods. 1 CSP a contrario). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaných odvolaní do tej miery, že nebol oprávnený preskúmať ho z iných dôvodov než z tých, ktoré boli explicitne do uplynutia odvolacích lehôt v odvolaniach uvedené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli ako aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 11.6.2019 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o existencii dôvodov pre odmietnutie odvolaní oboch strán sporu v časti, o existencii dôvodu pre zrušenie rozsudku v časti a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie nové rozhodnutie, vo zvyšku odvolania dôvodnými neboli.

8. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

9. Žalobou bol uplatnený nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 14.490 eur s 5,25 % úrokom z omeškania ročne od 7.2.2014 do zaplatenia a nárok na náhradu za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 7.245 eur.

Súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňi náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia 12.047 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 27.5.2017 do zaplatenia, v tomto rozsahu bola žalobkyňa úspešnou. Ak podala odvolanie voči celému rozsudku, znamená to, že odvolanie podala aj voči tej časti rozsudku, ktorým jej bolo vyhovené, preto odvolací súd jej odvolanie voči vyhovujúcemu výroku podľa § 386 písm. c) CSP odmietol.

10. Zamietavým výrokom, t.j. výrokom II., nebolo rozhodnuté v neprospech žalovaného, práve naopak, ak žalovaný podal odvolanie voči celému rozsudku, znamená to, že ho podal aj voči tej jeho časti, ktorou nebolo rozhodnuté v jeho neprospech, preto odvolací súd odvolanie žalovaného voči zamietavému výroku rozsudku podľa § 386 písm. c) CSP odmietol.

11. Odvolací argumentácia oboch strán sporu bola koncentrovaná na tvrdenie o nesprávnosti skutkového zistenia a nesprávnosti právneho posúdenia veci, čo malo zakladať odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP.

12. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam), je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia nie je v súlade s ust. § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov, ak je v hodnotení dôkazov logický rozpor, a to tak z hľadiska závažnosti, vierohodnosti, zákonnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k tomu vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho aj interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery; uvedené zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

14. Na základe týchto v odvolaniach uvedených odvolacích dôvodov posúdil odvolací súd relevantnosť v odvolaniach vymedzených tvrdení, prihliadajúc na to, že v odôvodnení jeho rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

15. Žaloba je, čo sa obsahu týka, úkonom, ktorým žalujúca strana vymedzuje subjekty predmetu a obsah žaloby začatého konania. Právom žalujúcej strany je uplatniť na súde skutočnosti, ktorým hmotné právo prisudzuje právny význam, ktorý môže byť k jej prospechu. To, či bude v konaní úspešnou, závisí od toho, či sa štruktúra príčin a následkov, ktoré považuje za skutkový dôvod svojho nároku zhoduje so štruktúrou príčin a následkov vyplývajúcich zo zákona, pri hrozbe premlčania aj od toho, či svoje právo uplatní včas.

16. Žalovaný ako zásadnú odvolaciu námietku uplatnil výhradu k nesprávnemu posúdeniu ním vznesenej námietky premlčania súdom prvej inštancie, majúci za to, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený už v marci 2012. Uvedeným argumentoval aj v priebehu prvoinštančného konania.

17. Súd prvej inštancie odkazujúc aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Cdo/146/2010, 4Cdo/152/2010, 6Cdo/226/13, vychádzal z toho že dvojročná premlčacia doba u nároku na náhradu škody na zdraví začína plynúť odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, v konkrétnom prípade to malo byť od času, keď bol zdravotný stav žalobkyne ustálený natoľko, že bolo objektívne možné, aby lekár vykonal ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, čo bolo v roku 2015.

18. S názorom súdu prvej inštancie o začiatku plynutia dvojročnej premlčacej doby v tom zmysle, že začína plynúť od ustálenia zdravotného stavu žalobkyne, sa odvolací súd stotožňuje.

Poškodený sa o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie vtedy, kedy sa po liečení jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že je zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia došlo, a kedy, na základe akých skutkových okolností, ktorými disponuje, je možné objektívne zrealizovať bodové ohodnotenie lekárom. Zdravotný stav je ustáleným vtedy, ak sa liečbou dosiahol stav, ktorý je liečbou maximálne ovplyvnený, objektívnym znakom čoho je to, že liečba, subjektívne a objektívne príznaky sa už podstatnejšie nemenia.

V tomto zmysle sa v znaleckom posudku vyjadrila aj znalkyňa A.. D. (posledná veta bodu 3. posudku) keď uviedla, že klinické zlepšenie psychického stavu žalobkyne je zaznamenané jedine pri psychiatrickom vyšetrení v roku 2015.

Správny je preto záver súdu prvej inštancie o tom, že nárok uplatnený žalobkyňou premičaným nebola a odvolacia argumentácia žalovaného v tomto smere relevantnou nebola.

19. Žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávnosť názoru súdu prvej inštancie pokiaľ vychádzal pri stanovení sťaženia spoločenského uplatnenia z položky 254, z ktorej vychádzala aj súdom ustanovená znalkyňa, argumentujúc tým, že súd nie je viazaný znaleckým posudkom, za dôkaz môže súžiť všetko, čo môže prispieť k objasneniu veci, pričom žiaden dôkaz predpísanú zákonnú silu nemá, a ani položka 255 nie je v zákone formulovaná tak, ako uviedla súdom ustanovená znalkyňa.

Teoretická argumentácia žalobkyne je správna, vo vzťahu k tomu čo malo byť vykonanými dôkazmi zistené však správnosť, aj keď len stručného zdôvodnenia súdu prvej inštancie, ovplyvniť ale nemôže. Súčasné sporové konanie je kontradiktórne, čo znamená, že tá strana sporu, ktorá z určitej skutočnosti vyvodzuje právne následky, musí rozhodnú skutočnosť, tvrdiť a k tvrdeným skutočnostiam predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky, inak úspešnou byť nemôže. Žalobca má v prvom rade povinnosť tvrdenia. Na podporu svojho tvrdenia v zmysle ust. § 132 CSP, je povinný označiť dôkazy, ktoré podľa jeho názoru môžu prispieť k objasneniu veci. Ustanovením § 185 CSP je zavedený princíp formálnej pravdy, čo znamená, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Sudca sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho objasnia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu.

20. V zákone č. 437/2004 Z.z., v jeho prílohe č. 1, položka 255 nie je výslovne formulovaná tak, že jej použitie prichádza do úvahy iba pokiaľ je osoba psychiatricky hospitalizovaná, uvedené však nemôže spochybniť správnosť toho, ak znalkyňa vychádzala z položky 254, čo dôsledne vysvetlila. Napokon, aj žalobkyňa v odvolaní uviedla, že „znalcami - psychiatrami je preukázané, že hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia z titulu psychických ťažkostí je možné hodnotiť jednak položkou 254, ako i položkou 255“.

Žalobkyňi pritom nič nebránilo, ak namietala správnosť znaleckého dokazovania nariadeného na návrh žalovaného, dôsledky tohto dôkazného prostriedku zvrátiť vlastným následným prostriedkom procesného útoku, takýto postup žalobkyne však zo spisu nevyplýva. Ak súd prvej inštancie za tejto situácie akceptoval závery znalkyne A.. D., ktorá v znaleckom posudku, posudzujúc aj v správnosť lekárskeho posudku vypracovaného A.. T., poukázala na diskrepancie v dátume o započatí a ukončení liečby žalobkyne a diskrepanciu medzi diagnózou stanovenou A.. T. a diagnózou stanovenou obvodnou psychiatrickou, nie je možné jeho hodnoteniu vykonaných dôkazov vyčítať nesprávny postup.

21. Rovnaký záver, ako je uvedený v predchádzajúcom bode tohto rozsudku ohľadne možnosti zvrátenia záverov dôkazného prostriedku - znaleckého posudku znalkyne A.. D., platí aj pre odvolacie dôvody žalovaného vo vzťahu k jeho námietkam o tom, že pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na základe ust. § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. neboli predpoklady. Znalecký posudok A.. D. bol žalovanému 11.4.2017 doručený s výzvou na vyjadrenie, z vyjadrenia datovaného dňom 10.5.2017 síce vyplýva „presvedčenie“ žalovaného, že nie je logické dospieť k opodstatnenosti dvojnásobku bodov, zo spisu však nevyplýva, okrem návrhu na výsluch znalkyne, realizácia žiadneho následného prostriedku procesného útoku žalovaného vo vzťahu k spochybneniu správnosti záverov, ku ktorým znalkyňa dospela.

Pokiaľ súd prvej inštancie za tohto stavu obranu žalovaného vo vzťahu k jeho tvrdeniu o bezdôvodnom navýšení základného počtu bodov znalkyňou ohodnotil ako obranu neodôvodnenú, (bod 16) a vychádzal zo skutočností, na ktoré znalkyňa poukázala, niet dôvodu na iný postoj odvolacieho súdu k tejto časti odvolania, ako ho vo vzťahu k navýšeniu počtu bodov zrealizoval súd prvej inštancie.

22. Žalobkyňa v odvolaní namietala nepostačujúce zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, čo súdu umožňuje § 5 ods. 5 zákona 437/2004 Z.z., keď súd základné bodové hodnotenie zvýšil len o 20 %, zákon mu pritom umožňuje zvýšenie až o 50 %, so súčasným zdôraznením toho, že súd je k tomuto rozsahu povinný vykonať dokazovanie.

Okrem výsluchu priateľky žalobkyne, U.. G., ako svedkyne vo vzťahu k preukázaniu dôvodnosti požiadavky žalobkyne na zvýšenie základného bodového ohodnotenia súdom, sa iný dôkaz v spise nenachádza. Svedkyňa sa pritom vyjadrovala skôr v zmysle porovnávanie fyzických aktivít, ktoré realizovala žalobkyňa pred úrazom, nie aktivít, na ktoré môže mať vplyv psychiatrické ochorenie (s možnou výnimkou citlivosti, reagovania na mnohé podnety plačom). Predmetom konania bol pritom

nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia z dôvodu tvrdenej narušenej psychiky žalobkyne. Žalovaný vo vzťahu k tejto časti žalobného návrhu v odvolaní ničím neargumentoval, ak za tohto stavu súd prvej inštancie zvýšil základné bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 20 %, ide o zvýšenie nekolidujúce s jednou zo základných právnych zásad vlastných európskej právnej kultúre, zásadou primeranosti. Rozsah zvýšenia zodpovedá výsledku dokazovania, nebol tak dôvod, ani možnosť do úvahy súdu prvej inštancie odvolacím súdom zasahovať.

23. Predmetom odvolacieho prieskumu na základe odvolania žalobkyne bol aj nárok žalobkyne na príslušenstvo uplatneného nároku vo výške a od času ako žalobkyňa žiadala žalobou.

Súd prvej inštancie otázku meškania posudzoval vo vzťahu k obdobiu ustálenia zdravotného stavu žalobkyne so strohým odkazom na ust. § 11 zákona č. 381/2001 Z.z. V tejto časti je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, nie je jednoznačne zistiteľné, akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil, keďže obdobie ustálenia zdravotného stavu nemusí byť totožné s okolnosťou pre počiatok meškania.

24. Žalobkyňa namietala aj správnosť rozhodnutia o trovách konania, ktoré súd odôvodnil ust. § 255 ods. 2 CSP.

Predmetom konania bol nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia súdom. Rozhodnutie v časti o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia žaloby záviselo od úvahy súdu, žalobkyňa pri podávaní žaloby objektívne nemohla vedieť, v akom rozsahu sa súd s jej úvahami o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia stotožní, k rozhodnutiu o nároku na samotnú náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia sa dospelo až po znaleckom dokazovaní, v takom prípade pri procesnom úspechu a neúspechu strán sporu nie je možné vychádzať z ust. § 255 ods. 2 CSP, ale z ust. § 255 ods. 1 CSP, kde úspech v spore je daný vtedy, ak je nárok uplatnený správne čo do základu. Pri rozhodovaní o náhrade trov je potrebné selektovať čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté. Výška plnenia je druhotná, žalobcu v takomto prípade treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal úspech čo do základu nároku a výška nadväzujúca na úspech závisela výlučne od úvahy súdu. Výška náhrady trov sa priznáva iba z prisúdenej sumy.

25. Vychádzajúc s dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd odvolanie žalobkyne a žalovaného v časti ako je uvedenej vo výroku tohto rozsudku podľa § 386 písm. c) odmietol, rozsudok potvrdil v časti vyhovujúceho výroku, t.j. výroku I. a v zamietavom výroku, t.j. výroku II. podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, v časti zamietavého výroku II. ho podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil, zrušil ho aj vo výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. V priebehu ďalšieho konania súd prvej inštancie opätovne rozhodne o nároku na úrok z omeškania zo sumy 12.047 eur presahujúceho od času a vo výške, ktorá nebola odvolacím súdom zamietavým výrokom potvrdená, tak, aby bolo jeho rozhodnutie preskúmateľné. Pri rozhodovaní v tejto časti žaloby sa vysporiada aj s odvolacou argumentáciou žalobcu.

Taktiež opätovne rozhodne o nároku na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.